DE CONSTITUTIONEEL.

NIEUWE 'SGRAVENHAAGSCHE COURANT.

N°. 73. **Zondag 23, Maandag 24 December.** **1855.**

Uitgever : **C. H. SUSAN, Jr.**, te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten : **M. Schooneveld & Zoon**, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau : Jan-Hendrikstraat, N°. 259, te 's Gravenhage.

Deze Courant verschijnt alle dagen [illegible] Zon- en Feestdagen.
Abonnementsprijs voor 3/m. [illegible]; franco per post *f* **5.50.**
Advertentiën van 1—6 regels *f* **1.** Voor elken regel meer **15 cents**; behalve **35 cents** zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van *f* **1**, het zegelgeld daaronder begrepen.

De Sondtol-quaestie.

V.

Thans behooren wij eene opgave te doen van het bedrag der belastingen, dat, krachtens den Sondtol, geheven wordt. Wanneer wij reeds dadelijk herinneren, dat het tarief ontleend is aan regelen, gesteld in het midden der 17de eeuw, dan zou eigenlijk het noemen van cijfers overbodig zijn. Het oorspronkelijk één-procent is thans gerezen van 4 tot 12, ja zelfs tot 16 procent! Zout o. a. betaalt, naar het verschil van soort, 8—16 proc.; katoen en watertwist 3—4 proc.; wijnen 5—10 proc.; tabak 6 proc.; rijst 4 proc.; stroop 3 proc.; rozijnen 7 proc.; krenten $2\frac{1}{2}$ proc.; peper $4\frac{1}{2}$ proc.; nagelen $4\frac{1}{2}$ proc.; foelie, aluin, anijs, salpeter 3—5 proc.; verwhout $1\frac{1}{2}$ proc.; zink $1\frac{1}{2}$ proc.; haring 2 proc.; Zweedsch staafijzer $1\frac{1}{2}$ proc.; staal, planken en latten worden uit Zweden vrij uitgevoerd, maar moeten in den Sond $3\frac{1}{2}$ proc. betalen. De conventie van 1841 bepaalt, wel is waar, dat van ongenoemde goederen niet meer dan 1 proc. zal betaald worden; evenwel moet betaald worden van ruwe suiker en koffij 2 proc., van pruimen 2 proc., van specerijen 5—7 proc., van cacao $2\frac{1}{2}$ proc., van aardappelen-meel 2 proc., van aardappelen-jenever 5—6 proc., van zwavel $3\frac{1}{3}$ proc., van piment $3\frac{1}{4}$ proc., van hars 5 proc. en van ruw ijzer ook 5 proc.! Bovendien worden nog zijdenstoffen, scheepsbeschuit, gezouten vleesch, wol en lompen, granen en hout zeer zwaar door den Sondtol getroffen.

De belasting, bekend onder den naam van ton- en bakengelden, is voor geladen schepen geklommen van 4 op $4\frac{1}{2}$ en voor geballaste vaartuigen van 2 op $2\frac{1}{4}$ species; hetgeen uitdrukkelijk in strijd is met het verdrag van 1701. Door deze belasting op *voorbijzeilende* schepen, dekt Denemarken niet alleen de uitgaven voor de vuren en bakens in Sond en Belt, alsmede de jaarlijksche schadeloosstelling van Zweden voor het onderhoud van enkele lichtvuren, ten bedrage van 27,000 th., maar ook de kosten van gelijke inrigtingen op *alle* kusten en in *alle* havens van het geheele land; en het geniet daaruit, bovendien, eene zuivere winst van 50,000 th. jaarlijks, welke winst tot 140,000 th. klimt, wanneer de belasting medegerekend wordt, die schepen moeten betalen, welke in de havens binnenloopen. De heffing van dergelijke belastingen van schepen in open zee is bovendien zonder voorbeeld in de beschaafde wereld. Langs de Hollandsche, Engelsche, Fransche, Spaansche en andere kusten, in het Kanaal, in de Straat van Gibraltar, van Messina, in de Dardanellen, overal vindt men talrijke, meestal voortreffelijker voorzorgen ter beveiliging van de scheepvaart; maar nergens behoeft het *voorbijzeilend* schip daarvoor één cent te betalen.

Nog onnatuurlijker en onregtvaardiger is, zoo mogelijk, de belasting, bekend onder den naam van *"Sporteln."* Wanneer de tol is betaald voor de goederen en het ton- en bakengeld voor het schip, dan moeten de Deensche ambtenaren nog, voor het ontvangen van die lasten, bezoldigd worden door het buitenland, en dat wordt *"Sporteln"* genaamd. Sedert 1841 is die ongehoorde heffing met $1\frac{1}{2}$ th. per schip vermeerderd. Thans moet ieder schip betalen als "Sporteln" 3 species; bovendien aan den inspecteur 1 spec. 6 stuver; aan den beëedigden tolk bij een getal van 1—4 cognorsementen 32 stuver; over elk cognorsement daarenboven 4 stuver. Schepen met ballast of steenkolen betalen 12 stuver. Eindelijk moet nog een *armengeld*, ten bedrage van 1 specie, worden betaald voor de uitklaring van het schip op zon- en feestdagen, en buiten de gewone uren. Het totaal bedrag van de "Sporteln" klimt jaarlijks tot op 160,000 th., in 1852 liep het zelfs de som aan van 247,151 th.

Zeer overdreven en eene ware afpersing, zijn de loonen der bootslieden en der loodsen te Elseneur. Uit hoofde van den tol *moet* de schipper dáár stil leggen, in open zee voor anker gaan, en zich onmiddellijk naar het tolkantoor begeven. Om zich van zijne, in den regel zwakke, bemanning niet te ontblooten, is hij genoodzaakt eene boot te huren. Voor [illegible] hem de moeijelijkheden en het gevaar van het vaarwater tot het nemen van een loods voor den verderen togt. Voor de boot, die hem slechts eenige honderd passen [illegible] brengt, moet hij betalen 7—19 thaler, al naar gelang het weder en het jaargetij [illegible] th.! Bij storm of bij ijsgang eischt men 30—35 th.; maar bij het stilste weder verdient een zoodanig bootsman — hoe ongeloofelijk men het ook vinde, — op een en denzelfden dag 40—60 th. De loods ontvangt, wanneer hij slechts 24 uren aan boord blijft, voor een schip van gemiddelde grootte (15 v. diepgang) des zomers $36\frac{1}{2}$ th., des winters 47 th.; voor elken voet diepgang meer dan 16 krijgt hij 2 th. 68 schill. *meer*. Een Sonds-loods wordt dan ook schatrijk.

In het begin der 18e eeuw zeilden door den Sond en de Belt . . . . 3,455 schepen

Op het einde der 18e eeuw in 1770	7,736	"
In het jaar 1800	10,221	"
" " " 1830	13,212	"
" " " 1840	15,662	"
" " " 1850	19,919	"
" " " 1853	21,586	"

De inkomsten van den Sondtol volgen dezelfde klimmende reeks als het getal schepen. In 1756 bedroeg het voordeel van den Sondtol voor de Deensche schatkist 200,000 th. In 1770 was dat reeds verdubbeld: 480,000 th.; in 1820 verdriedubbeld: 1,500,000 th.! Het jaar 1853, vergeleken met 1756, toont aan, dat de inkomsten *dertienmaal* verhoogd zijn: zij bedroegen 2,530,000 th. De onvoldoende hervorming van 1841 was reeds in 1844 niet meer te bespeuren. De inkomsten stegen van 2,258,000 th. snel tot 2,432,000 th. In het Deensche budget voor het jaar 1847 werden de inkomsten, ten gevolge van de in Mei 1846 toegestane verminderingen, geraamd op slechts 1,832,000 th.; zij leverden nogtans 699,000 th. *meer* op, want zij bedroegen 2,531,000 th. Ziethier de ontvangsten van 1830 tot en met 1853.

1830.	2,107,000	th. rijksmunt.
1831.	1,966,000	" "
1832.	2,210,000	" "
1833.	2,090,000	" "
1834.	1,890,000	" "
1835.	1,910,000	" "
1836.	2,087,0[illegible]	" "
1837.	2,203,000	" "
1838.	2,326,000	" "
1839.	2,417,000	" "
1840.	2,401,000	" "
1841.	2,258,000	" "
1842.	2,076,000	" "
1843.	2,294,000	" "
1844.	2,432,000	" "
1845.	2,361,000	" "
1846.	2,160,000	" "
1847.	2,531,000	" "
1848.	2,250,000	" "
1849.	2,150,000	" "
1850.	2,400,000	" "
1851.	2,450,000	" "
1852.	2,500,000	" "
1853.	2,530,000	" "
	54,009,000	th. rijksmunt.

Deze cijfers zijn ontleend aan de Deensche Staatsrekeningen tot en met 1850; *na* 1850 aan de begrootingswetten onder bijrekening der baken- en vuurgelden en sporteln.

De begrootingswetten rekenen voor:

	1850. th.	1851. th.	1852. th.	1853. th.
1). Oeresondtol en Rosenobel	2,017,600	2,035,000	2,055,810	2,059,000.
2). Nijborger-tol en Rosenobel	17.400	17,650	17,300	18,300.
3). Fredericia . .	2,700	2,750	3,300	3,700.
Belast. op *goederen*	2,037,770	2,055,400	2,076,400	2,081,000.
vuur- en bakengeld.	149,770	158,430	158,895	161,835.
sporteln	134,245	130,030	139,970	140,930.
Armengeld . . .	5,970	6,155	6,265	6,175.
Buitengew. heffing.	5,960	5,935	6,340	5,500.
Renten van het kapitaal uit het overschot der sporteln. .	6,740	7,650	9,572	6,415.
	2,340,358	2,365,000	2,399,040	2,399,350.

Nu hebben wij, met het oog op de jaarlijksche *meerdere* inkomsten boven de raming, deze cijfers der begrooting gesteld op 2,400,000; 2,450,000, 2,500,000 en 2,530,000 th., zonder vrees van overdrijving beschuldigd te worden.

Alle schepen moeten in den Sond de vlag hijschen, van het Noorden komende, vóór zij de vesting Kroonstadt passeren, van het Zuiden komende, vóór dat zij het wachtschip voorbijzeilen, dat op de reede van Elseneur ligt. Die vlaggen zijn, evenwel, in drie cathegoriën verdeeld. In gepriviligiëerde, in ongepriviliëerde en in de Deensche. (*)

Wij gelooven met deze opgaven en de vroegere geschiedkundige herinneringen, onzen lezers genoegzaam op de hoogte van dit vraagstuk gebragt te hebben, althans voor zoo veel het zich thans voordoet.

(In verband tot de quaestie van den Sondtol behooren wij nog te vermelden, dat de nota der Amerikaansche regering, in antwoord op die van Denemarken, den 3 Nov. van Washington verzonden is. Daarin wordt het door Denemarken voorgewende regt van controle bij het binnenvaren van den Sond en de beide Belten betwist. Het kabinet van Washington weigert zich op de conferentiën te doen vertegenwoordigen; door zich te verzetten tegen het toezigt van Denemarken op het binnenvaren in de Oostzee, zegt het, wordt het Europesche evenwigt niet verbroken. Amerika wil buitendien een billijk aequivalent van dit commerciëel voordeel betalen, mits de Sond bevaarbaar gehouden worde, doch het ontkent, dat Denemarken een staatkundig regt op het heffen van den tol heeft.)

(*) Tegenwoordig behooren tot de gepriviligiëerde Natiën de volgende:

Belgie,	krachtens conventie van	13 Junij 1841.
Brazilie,	" " "	26 April 1828.
Bremen,	" " "	5 Nov. 1835.
Engeland,	" " "	11 Julij 1670.
	en	13 Aug. 1841.
Frankrijk,	[illegible]	[illegible]
Griekenland,	" " "	31 Oct. 18[illegible].
Hamburg,	" " "	27 Mei 1768.
Hanover,	" " "	13 April 1844.
Lubeck,	" " "	14 Oct. 1840.
Mexico,	" " "	19 Julij 1827.
Mecklenburg,	" " "	25 Nov. 1845.
Nederland,	" " "	13 Aug. 1645.
		15 Junij 1701.
		10 Julij 1817.
Noord-Amerika (Ver. Stat.)	" " "	26 April 1825.
Noorwegen,	" " "	23 Aug. 1841.
Oostenrijk,	" " "	12 Febr. 1834.
Oldenburg,	" " "	31 Maart 1841.
Pruissen,	" " "	17 Junij 1818.
		26 Mei 1846.
Rusland,	" " "	8 Oct. 1782.
		14 Oct. 1831.
Sardinie,	" " "	14 Aug. 1843.
Sicilie,	" " "	13 Jan. 1846.
Spanje,	" " "	25 Mei 1798.
Venezuëla,	" " "	26 Maart 1838.
Zweden,	" " "	23 Julij 1720.
	"	23 Aug. 1841.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De aandacht der staatkundigen is vooreerst gevestigd op het tusschen Zweden en Noorwegen met de Westermagten gesloten verdrag, hetwelk in zijn geheel aldus luidt:

Art. 1. Z. M. de Koning van Zweden en Noorwegen verbindt zich om noch aan Rusland af te staan, noch met dat rijk te ruilen, nooh aan hetzelve toe te staan [illegible]

zitten van eenig gedeelte van het grondgebied, behoorende aan de Kroon van Zweden en Noorwegen. Bovendien verbindt Z. M. de Koning van Zweden en Noorwegen zich, Rusland geenerlei regt van weiden of van visschen van welken aard ook te geven, zoowel op gezegd grondgebied als op de kusten van Zweden en Noorwegen, alsmede om elke aanspraak op een van bovengezegde regten van de hand te wijzen, welke Rusland mogt willen doen gelden.

Art. 2. Ingeval Rusland aan Z. M. den Koning van Zweden en Noorwegen eenig voorstel of eenig aanzoek mogt doen, tot het verkrijgen van, hetzij den afstand of de ruiling van eenig gedeelte van het grondgebied behoorende tot de Kroon van Zweden en Noorwegen, hetzij de toestemming tot het bezitten van zekere punten van bovengemeld grondgebied, hetzij het regt tot visschen, weiden of welk ander ook, op meergemeld grondgebied en op de kusten van Zweden en Noorwegen, dan zal Z. M. de Koning van Zweden dit voorstel onmiddellijk aan Z. M. den Keizer der Franschen en aan Hare Britsche Majesteit mededeelen, waartegen de Fransche en Britsche Majesteiten zich verbinden om aan Z. M. den Koning van Zweden en Noorwegen eene genoegzame zee- en landmagt te verschaffen, ten einde vereenigd met de zee- en landmagt van gezegden vorst, de eischen of aanvallen van Rusland het hoofd te bieden. De aard en de bestemming dezer strijdmagt zal, in dit geval, met wederzijdsche overeenstemming bepaald worden.»

Bij het luid gerucht, dat van de overeenkomst met Zweden gemaakt was, beantwoordt, zooals wij reeds gister opmerkten, de inhoud van gemeld verdrag geenszins aan veler verwachtingen, ja is het voor de minder in de aardrijkskundige ligging ingewijden, noodzakelijk, daar eenige toelichtingen bij te voegen. Men herinnert zich, dat reeds eenige maanden geleden, toen dit tractaat in de kiem lag, de Engelsche bladen zoodanige inlichtingen gegeven hebben, die daarop nederkwamen, dat er in het Noorden van Zweden grensstreken zijn, die door Rusland nu en dan geëischt werden, doch weswege het zijne aanspraken wilde opgeven, ingeval Zweden aan Rusland eene of andere haven in het Noorden zou willen afstaan. Genoemde bladen zagen daarin weder een gevolg van vergrootingsplannen van Rusland aan die zijde, en meenden dat Zweden, hoe de oorlog ook liep, moest gewaarborgd worden. Met der daad is dat de zin van opgemeld verdrag, en neigt Zweden daarbij blijkbaar eenigzins tot het Westen. Er wordt echter van geene dadelijke deelneming aan de krijgsverrigtingen gesproken. Men weet intusschen, dat Fransche ministeriële bladen dit vooraf erkend hebben, maar met bijvoeging dat, ingeval de oorlog wierd voortgezet en zich in het Noorden ontwikkelde, alsdan ook krachtige optreding van Zweden zou te wachten zijn. Sommigen hebben er zelfs van gesproken, dat dit in geheime artikelen van het tractaat zou zijn omschreven; tot hiertoe blijkt deswege niets stelligs.

De *Times* onderzoekt in zijn jongste nommer het thans gesloten tractaat en zegt, dat dit juist bij tijds geschied is, daar Rusland in den laatsten tijd bij de Zweedsche regering pogingen heeft aangewend om een station voor de vischvangst in de baai van Waranger te verkrijgen, welke baai door het eiland Chogesi beschermd is, op hetwelk eenige batterijen aan een magtigen vijand het hoofd zouden kunnen bieden. De baai van Waranger is op de kunst van Noorwegen gelegen. De *Times* voegt er bij, dat, zoo Rusland geslaagd ware, het station voor de visscherij weldra eene versterkte haven, eene vesting van den eersten rang, en daarna een militair en maritiem tuighuis zoude geworden zijn, bestemd om Noorwegen te overheerschen en de kusten van Westelijk Europa te bedreigen.

Ook de *Köln. Zeit.* bespreekt bovengenoemd verdrag en sedert 1812, zegt dat blad, heeft Zweden, ten minste het Zweedsche stamhuis, zich in zekeren zin onder de bescherming van Rusland geplaatst en is dien ten gevolge door dezen magtigen buurman steeds met de grootste beleefdheid behandeld geworden. Evenwel heeft Rusland verschillende eischen aan Zweden en Noorwegen gedaan, zelfs aanspraak gemaakt op stukken grondgebied (in het hooge Noorden), welke het wel is waar voor dit oogenblik laat rusten, doch daarom nog niet opgeeft. De Zweedsche staatslieden vermoeden maar al te wel, wat dit te beteekenen heeft. Het is de draad, waaraan Zweden fladdert. Rusland heeft daarin steeds, zoodra het gunstig oogenblik daar is, een voorwendsel, om Zweden aan te vallen; wel is waar een nietig voorwendsel, maar toch altijd een dat beter is, dan dat op grond waarvan het zich in 1809 van geheel Finland meester maakte en een gedeelte van Lapmark en de Alandseilanden daarbij voegde. Het is Zweden bekend, dat Rusland sedert lang een nieuw station voor zijne vloot in de Oostzee wenscht te bezitten, en dat hetzij van Denemarken, hetzij van Zweden, op Bornholm of op Gothland hoopt te krijgen. Voor een kleinen staat als Zweden, is het op den duur moeijelijk, aan eischen van dien aard weerstand te bieden.

In verband met deze beschouwingen verdient vermelding, dat de Fransche vice-admiraal Penaud, die, zoo als men weet, onlangs uit de Oostzee te Parijs is teruggekeerd, met den telegraaf bij den Keizer ontboden is. De toebereidselen, welke worden gemaakt in nagenoeg al de Fransche zeehavens, zijn van eenen zeer buitengewonen aard. Men spreekt van zeer krachtige middelen, die zullen worden aangewend tot het voeren van eenen zee-oorlog en onder anderen van kogels, die, geschoten op een afstand van 5000 ellen, nog granietmuren zullen kunnen doordringen. Voorts worden, naar men verzekert, thans proeven genomen met stalen platen, ter bedekking van de kanonneersloepen. Vooral echter wordt vlijtig gewerkt aan het materieel, 't welk noodig is voor het overvoeren en ontschepen van een corps van 60,000 man naar de Oostzee. Het algemeen gerucht wil, dat generaal Canrobert aan 't hoofd van dat corps zal worden geplaatst.

Alvorens Weenen den 16 dezer te verlaten, heeft de Oostenrijksche gezant bij het Russische Hof, graaf Esterhazy, zich herhaaldelijk met den Minister van Buitenl. Zaken Buol onderhouden, en was eenige dagen vroeger ook bij den Keizer ten gehoore ontvangen.

In goed onderrigte kringen te Weenen houdt men het voor zeker dat het Russisch Kabinet zijne goedkeuring aan vredesvoorstellen hechten zal, wanneer men het slechts geene voorwaarden wil opdringen, die verdemoedigend en met zijne eer in strijd zijn. Iedereen weet toch dat Rusland den vrede wenscht, maar Keizer Alexander zal zijne souvereiniteits-regten gewis bij het sluiten van den vrede niet doen schenden. Zulks moet ook de Fransche Regering nog onlangs, namens het Petersburger Kabinet, door een Duitsch diplomaat verzekerd zijn.

HET OOSTERSCH OORLOGSTOONEEL.

Uit Rusland wordt, ten aanzien der militaire aangelegenheden in de Krim, het volgende gemeld: «Het Russische leger, 't welk op het noordelijk gedeelte van de hooge bergvlakte staat, en in de bergachtige goed bevestigde passen geposteerd, zich van Bachtsisaraï tot Simferopol uitbreidt, heeft aldaar alle steden, dorpen en hoeven in bezit genomen en betaalt al de behoeften met klinkende munt. Het verkeert in eene zeer goede verstandhouding met de Tartaarsche bevolking. De regementen, welke in de open lucht moeten kamperen, hebben zich, op het voorbeeld der Wallachijsche boeren, onderaardsche woningen verschaft, waarin zij vermeenen beter beschut te zijn dan de soldaten der bondgenooten in hunne houten barakken. Wat de kleeding betreft, heeft elke soldaat een paar met bont gevoerde laarzen en een met bont voorzienen mantel. De kozakken brengen van tijd tot tijd gevangenen aan; soms deserteurs, of marodeurs, maar soms ook liefhebbers van de jagt, die zich in hunnen ijver te verre hebben gewaagd. Onlangs zijn twee bevallige marketentsters, die verdwaald waren geraakt, met hare rijtuigen in hunne handen gevallen. Aan eene dringende bede, om weder in vrijheid te worden gesteld, is geen gehoor gegeven.»

RUSLAND.

Te Warschau is den 16 dezer eene uitbreiding der vroeger verleende amnestie algekondigd, die diepen indruk gemaakt heeft en wel berekend is om eene gunstige stemming voor Keizer Alexander te weeg te brengen. Zij betreft in de eerste plaats, degenen, die zich bij het uitbreken der omwenteling aan de Staatsdienst onttrokken hebben, of door het revolutiebewind afgezet zijn. Zij zullen eene toelage ontvangen. Ten tweede betreft zij militairen, die sedert den opstand geene aanleiding tot verdenking of aanklagt in staatkundige opzigten gegeven hebben; ook deze erlangen verhooging hunner tot hiertoe genotene pensioenen. Ten derde wordt het weder in dienst treden aan alle om staatkundige oorzaken gecompromitteerden toegestaan, bijaldien zij zich gedurende vijf jaren na hun ontslag uit de dienst onberispelijk gedragen hebben. Aan de om staatkundige redenen naar het binnenste van Rusland gezonden geestelijken wordt de terugkeering naar Polen toegestaan. De naar Siberie verbannen politieke overtreders eindelijk worden deels met verlof tot wederkeering naar hun Vaderland, deels met vermindering van hunnen straftijd begenadigd.

— In een der voornaamste dagbladen van Brussel leest men een schrijven uit Berlijn van den 16den dezer, waarin het volgende voorkomt: «Volgens een telegraphisch berigt uit Weenen, heeft de hooge krijgsraad van Rusland besloten, dat Odessa ophouden zou eene vesting te zijn, dat het geschut van daar naar Nikolajeff overgebragt en voor de verdediging van de kusten der Zwarte Zee zoo veel mogelijk een stelsel van geconcentreerde defensie aangenomen zou worden. Dien ten gevolge zullen alle kleine vestingen, die aan of nabij de Zwarte Zee liggen, ontruimd, en alle positien van minder belang, ook zelfs in de Krim, verlaten worden, ten einde alle verweringsmiddelen op eenige punten van gewigt te kunnen vereenigen.

«De uitvoering van dat besluit is reeds begonnen, want 200 kanonnen zijn van Odessa naar Nikolajeff gebragt. Odessa wordt door de aanzienlijkste ingezetenen verlaten, niettegenstaande hun door de overheden verzekerd wordt, dat eene opene plaats geen bombardement te vreezen heeft.»

GRIEKENLAND.

Den 12 December werd te Athene het Ministerie als op hechte grondslagen gevestigd beschouwd. De minister Christopulos, die zeer het vertrouwen des Konings genoot, was geslaagd in het beteugelen der oproerige volksmenigte, en had, door zijne gestrenge maatregelen tegen de rooverbenden, veel bijgedragen tot het verminderen der spanning tusschen de Grieksche regeringen en de Westelijke mogendheden.

GROOT-BRITTANJE.

Gedurende de maand October zijn in 42 schepen 28.272 tonnen guano uit Peru verzonden, namelijk: 21.984 naar Engeland, 550 naar de Vereenigde Staten, 1342 naar Frankrijk, 2.732 naar Mauritius, 1272 naar Spanje en 389 naar Centraal Amerika.

FRANKRIJK.

Men ziet eerstdaags de benoeming van den generaal Canrobert tot maarschalk van Frankrijk te gemoet.

— Op voorstel van prins Napoleon heeft de Keizer, naar aanleiding der alhier gehoudene wereldtentoonstelling, thans verschillende leden der Keizerlijke commissie voor die tentoonstelling, commissarissen-generaal enz. tot kommandeur, officier of ridder van het Legioen van eer benoemd.

— Onder de inzenders van voorwerpen op de wereldtentoonstelling te Parijs, die het Legioen van Eer hebben ontvangen, bevindt zich een aldaar gevestigde Duitscher, S. Schloss, uit Bamberg, die in zijne Parijsche portemonnaie-fabriek niet minder dan 400 arbeiders en arbeidsters aan het werk houdt.

— De magazijnen van levensmiddelen voor de dienst van het departement van oorlog op de kade de Billy te Parijs, welke eene maand geleden door brand zijn verwoest, zullen terstond herbouwd worden, doch thans van ijzer en steen.

SPANJE.

Hoewel de beraadslaging over de nieuwe constitutie van Spanje met de aanneming der slot-artikelen afgeloopen was, is de nog overschietende tijd van het jaar te kort geacht voor de regelmatige behandeling der voorgedragen begrooting van staatsinkomsten voor 1856, en heeft het gouvernement magtiging gevraagd om in het volgende jaar de heffing der belastingen vooreerst op den tegenwoordigen voet voort te zetten. De magtiging daartoe is, volgens een telegraphisch berigt uit Madrid van jl. Dingsdag, door de Cortes verleend.

Onder de voorgedragen middelen tot goedmaking der staatsuitgaven voor 1856 behoort ook, gelijk men weet, de belasting op levensmiddelen, die sedert de jongste revolutie in Spanje niet langer geheven wordt.

HANNOVER.

De uitslag der jongste verkiezingen voor de Tweede Kamer hier te lande is thans bekend. Slechts de helft der verkozenen bestaat uit leden van de vorige Kamer; de wederhelft der keuzen is op nieuwe mannen gevallen, die grootendeels tot den landelijken stand behooren en over wier staatkundige denkwijze men in het onzekere is, zoodat er vooraf geene juiste berekening te maken valt omtrent den stand der partijen in de Kamer; men houdt het echter daarvoor, dat de volkspartij de meerderheid zal hebben en dat de partij der overdreven liberalen, die de uiterste linkerzijde uitmaakt, veel zwakker dan in de vorige Kamer vertegenwoordigd zal zijn. Als een opmerkelijk verschijnsel wordt gemeld dat, terwijl de advocaten vroeger zeer talrijk in de Kamer waren, er thans slechts drie verkozen zijn.

LATERE BERIGTEN.

Petersburg, 22 Dec. De generaal Muravieff meldt uit Kars dd. 28 Nov., dat door de Russen 16,000 man, waaronder 8000 Nizams en 6000 Redifs, gevangen genomen en 12 vaandels, benevens 30,000 geweren veroverd zijn. Muravieff heeft de Engelschen, die tot het garnizoen behoorden, ontheven van de verpligting, om voor hem te defileren.

Omar-Pacha, vernemende, dat de Russische generaal Bagration versterking had ontvangen, is over de Ingur teruggetrokken en naar Suchumkale teruggekeerd.

Berlijn, 22 Dec. De Prins v. Plesch, president der eerste kamer, is alhier overleden.

Door den graaf v. Munster zijn uit Petersburg noch een eigenhandigen brief van Keizer Alexander, noch voorstellen van de Russische regering medegebragt.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Eerste Kamer.

Uit het verslag der Commissie van Rapporteurs voor het wets-ontwerp tot verhooging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor 1855 (*Subsidie ten behoeve van de Maatschappij van Weldadigheid*), blijkt, dat verscheidene leden bij het onderzoek dezer wetsvoordragt hun leedwezen hebben betuigd over de aanbieding van dit voorstel tot verhooging der begrooting over 1855, dat hun voorkwam niet ontbloot van bezwaren. Het geldt hier toch eene aanzienlijke bijdrage uit 's lands kas aan eene bijzondere onderneming, die wel is waar met den Staat in eenig verband is gebragt, doch wier geldelijke administratie toch geenszins aan contrôle van wege het Rijk, als ware zij eene Staatsinstelling onderworpen is. Indien het hier eene verhoogde bijdrage betrof voor de op kosten van het Rijk verpleegde personen, gewettigd door de bijzondere tijdsomstandigheden, die leden zouden dan in die verhooging welligt kunnen berusten, maar het blijkt al te zeer dat de te verleenen ƒ 100,000 zullen strekken om de maatschappij te gemoet te komen in hare financiële ongelegenheden, die, afgescheiden van buitengewone duurte, van elders zijn ontstaan. In zulke ondersteuning zag men een gevaarlijk beginsel, dat later tot vele en groote offers uit de schatkist zou kunnen voeren. Te meer woog dit bezwaar, omdat ook deze hulp niet afdoende zijn zou, en geene duurzame regeling der zaken van de Maatschappij van Weldadigheid daaruit kon voortvloeijen, zoodat in zeker opzigt deze tegemoetkoming vruchteloos en het gegeven geld als het ware verloren zijn zou. De moeijelijke toestand der Maatschappij, die ook nu zou voortduren, scheen te meer te bejammeren, daar de vele opofferingen, die Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden zich zoo herhaaldelijk in het belang der Maatschappij getroost had, eene betere toekomst voor de Maatschappij schenen te voorspellen en ten slotte den achteruitgang harer finantien toch niet konden verhoeden.

Vele andere leden, ofschoon toegevende, dat in beginsel eene bijzondere inrigting niet uit de schatkist des Rijks behoort te worden gesteund, meenden echter, dat men niet mag voorbijzien, dat het hier geene gewone burgerlijke vereeniging geldt, maar eene die ten naauwste met den Staat en het staatsbelang verbonden is.

Eenige leden hebben bij deze gelegenheid den wensch geuit, dat het der Staatscommissie, benoemd tot onderzoek der zaken van de Maatschappij van Weldadigheid, moge gelukken, zulke maatregelen ter uitvoering aan de Regering voor te stellen, welke kunnen strekken om die instelling te zuiveren van die verkeerdheden en gebreken, hetzij in het beheer, hetzij in de wijze van inrigting, welke tot den ongunstigen finantiëlen toestand schijnen te hebben geleid.

Verscheidene leden hebben verklaard, dat zij, ofschoon berustende in dit wets-ontwerp, betreurden, dat hun bij het onderzoek de noodige toelichting ontbrak, om den finantiëlen toestand der maatschappij juist te beoordeelen.

's Gravenhage, 22 December.

Bij Zr. Ms. besluit van den 18den dezer, n°. 130, worden, met 1°. Januarij aanstaande, op hun verzoek, op pensioen gesteld de kapiteins ter zee J. W. Stoll en jhr. P. G. J. de Haze Bomme, en de luitenant ter zee der 1ste klasse L. Schuijt Korver, de beide eersten krachtens § 1 *a* van art. 33 der wet van den 28sten Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 126), wegens langdurige dienst en meer dan vijftigjarigen ouderdom, met dankbetuiging voor hunne aan den lande bewezen langdurige en goede diensten, en de laatste krachtens § 1 *b* van art. 33 dier wet, ter zake van in en door de dienst ontstane ligchaamsge-

breken; onder toekenning, aan de beide eersten, van een jaarlijksch pensioen van *f* 1800, ingevolge art. 13 en § *a* van art. 14 van de wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* nº. 127), en aan den laatste van een jaarlijksch pensioen van *f* 1000, ingevolge art. 13 en § *b* van art. 14 van laatstgemelde wet.

Z. M. de Koning heeft heden in een bijzonder gehoor ontvangen de nieuw benoemde leden bij den Hoogen Raad, de heeren Mrs. J. C. Voorduin en C. L. de Vos, tot het afnemen van den gevorderden ambtseed.

Morgen zal er ten Hove een groot familie-diner plaats hebben, waarop ruim een zeventigtal personen zijn genoodigd. Het muzijkkorps van het regiment grenadiers en jagers zal zich aan dat diner bij afwisseling doen hooren.

Naar men verneemt zal er ten Hove, den 2 Januarij a. s. een groot bal plaats hebben.

Z. Exc. de heer Pahud, Minister van Koloniën, zal, naar men verneemt, den 29 dezer in het hôtel *de l'Europe* aan de ambtenaren van zijn departement, met inbegrip der eerste klerken, een afscheids-diner geven.

Donderdag jl. heeft er bij Z. Exc. den Graaf van Königsmarck, buitengewoon gezant en gevolmagtigd Minister van Z. M. den Koning van Pruissen bij het Nederl. Hof, een groot diplomatiek diner plaats gehad, dat o. a. ook door Mgr. Vecchiotti, Pauselijk Nuntius, werd bijgewoond.

Gisteren heeft er bij Z. Exc. den Baron van Doblhoff, buitengewoon gezant en gevolmagtigd Minister van Z. M. den Keizer van Oostenrijk bij het Nederl. Hof, eene luisterrijke soirée plaats gehad, welke vereerd werd met de tegenwoordigheid van Z. D. H. den Hertog van Saxen-Weimar en H.D. dochter de hertogin Anna.

Men verneemt, dat aanstaanden Dingsdag, ter gelegenheid van het Kersfeest, de mis van Anton André, met begeleiding van groot orchest, zal worden gezongen in de Antonius-kerk aan de Princessegracht, en dat Monsignor Vecchiotti, Internuntius van den Paus bij het Nederl. Hof, de plegtige dienst zal verrigten.

Volgens een berigt van Zr. Ms. consul-generaal te Lissabon, is, bij besluit van 4 December jl., ten einde te gemoet te komen aan de behoeften op de Kaapverdische eilanden ten gevolge van den mislukten oogst ontstaan, bepaald dat, tot op den 30 Junij 1856, in dien archipel de vrije invoer zal zijn geoorloofd van granen en meel van rijst, peulvruchten en aardappelen en van versch, gezouten en gerookt vleesch.

De officier van justitie te Alkmaar verzoekt heeren waterschouten en commissarissen van politie om, bij het binnen vallen van Z. M. fregat *Doggersbank* in een onzer havens, daarvan onmiddelijk aan hem kennis te geven. (*Pol. Bl*)

Wederom bevat het *Politieblad* eenige opgaven van vermiste brieven met gelswaarde. Daaronder behoort een door Gerrit Nieuwenhuizen, bouwknecht te Westzaan, in de brievenbus aldaar gestoken een brief aan de Wed. J. Nieuwenhuizen, wonende te Ter Aar, bij Alphen, (Zuid-Holland); inhoudende een muntbiljet, groot *f* 10, no. 844.

De officier van justitie te Assen berigt in het *Politieblad*, dat in de maand November jl., in de gemeente Zweelo, in de herberg, bekend onder den naam van *het gemeentehuis*, zonder dat men kan nagaan van wien, ontvangen is een 25centstuk, voerende de beeldtenis van Koning Willem II en het jaartal 1848.

Dit stuk is door den officier van justitie voornoemd, daar er vermoeden van valschheid bestond, opgezonden aan het Muntcollegie, hetwelk bij uitspraak van 7 December jl. heeft verklaard, dat het bij onderzoek bleek te hebben een gewigt van 2.97 wigtjes, dus verre beneden dat der 25centstukken, voorts dat het bleek te bestaan uit tin, lood en sporen koper, dat het derhalve is valsch en vervaardigd in nabootsing eener echte Rijksmuntspecie.

Daar is een parel aan Hollands kunstkroon ontvallen, een snaar gebroken op de vaderlandsche lier: Carel Wilhelm Vom Rath, de jeugdige tenor-zanger, het bij zijne ontluiking reeds zoo schitterende talent, is niet meer!

Groot, zeer groot, is dit verlies voor Nederland en voor de kunst; voor de diep bedroefde betrekkingen en de talrijke vriendenschaar van den overledene, zal getuigen de tranen bij zijn lijk geschreid door eene bejaarde moeder, die teregt hoopte in hem, die reeds haar roem was, eenmaal haren steun te zien, voor deelnemende vrienden en deze zijn velen, en voor mannen, die de talenten des jeugdigen zangers mogten beoordeelen en het hoogste belang stelden in zijne toekomstige kunst-volmaking. Helaas, te vergeefs had hij zich door zware en grondige studien tot het examen voorbereid, na welks aflegging hij hoopte zich verder te vormen aan een der grootste Duitsche Conservatoires.

Op het punt zijnde, de roemvolle baan te betreden, die hem ten toppunt der kunst zou voeren, werd hem door den doodsengel de poorte geopend der eeuwigheid; Gods wijze Liefde heeft hem gewild!

De diepbetreurde overledene werd op den 21 Julij 1827 te Utrecht geboren, en onderscheidde zich reeds als kind door een bijzonderen aanleg voor de edele toonkunst, waarin hem de voorloopige opleiding gegeven werd. Weldra werd hij geoefend hoornblazer, doch men ontdekte, eerst weinige jaren geleden, zijn heerlijk stemorgaan, waarom hij besloot zich meer bepaaldelijk aan den zang te wijden. Weldra bragt hij het onder de meesterlijke leiding van onzen uitmuntenden Lubeck zoo ver, dat hij ongeveer drie jaren geleden voor 't eerst in 't publiek optrad en de schitterendste lauweren wegdroeg. Een concertsaizoen was voldoende zijn naam en talent alom te doen vieren te Amsterdam en 's Gravenhage, te Utrecht en te 's Hertogenbosch, kortom al de voornaamste steden der onderscheidene provincien, zoals Friesland, Zeeland, enz. werd hij met geestdrift ontvangen. In de paleizen onzer vorstelijke familie, werd hij vereerd met het gehoor van HH. MM. den Koning en de Koningin, van HH. KK. HH. de Prinsen en Prinsessen. Vom Rath was de schoonste tenorstem in ons land, hierover is maar eene uitspraak, zijn omvangrijk geluid was krachtig en helder, zijne voordragt bevallig en gevoelvol. Op concerten ten voordeele der armen kon het publiek zijne bereidwilligheid beoordeelen en de groote opgeruimdheid en goedhartigheid, die hem zoo eigen waren, zijn bij allen, die het voorregt hadden hem van nabij te kennen, in onvergankelijke herinnering. Zijn omgang toch was allerminzaamst, een hart vol medegevoel, vol hulpvaardigheid, sprak uit zijn vriendelijk, geniaal gelaat en waar het breede hooge voorhoofd, het geene kenmerkten, getuigden de zachte blaauwe oogen en het gulle glimlachje om den mond, waaruit zoo veel schoons en liefderijk, vloeide, het regtschapene en edele van zijn jeugdig gemoed. Den 10den Augustus stortte hij op het ziekbed neer, dat na slechts vier maanden zijn doodbed worden zou. Smartelijk maar geduldig was zijn lijden; dat hem aan alles wat hem dierbaar was, ontrukte: den 19 December gaf hij den geest, des voormiddags ten half twaalf ure.

God hebbe zijne ziel!

De begrafenisplegtigheid had heden plaats.

De stoffelijke overblijfselen van vom Rath werden door zijne vrienden aan het koude graf toevertrouwd, maar vóór dat de aarde het lijk in haren moederschoot ontving, sprak een dier vrienden namens allen, eenige woorden ter zijne herinnering, eene laatste hulde, eenvoudig en treffend.

Heden heeft er aan de armen van de Herv. kerk eene uitdeeling van turven plaats gehad.

Heden heeft bij het Prov. Geregtshof van Zuid-Holland in hooger beroep gediend de zaak van het Openb. Ministerie tegen D. B. Adrian, wegens een door hem uitgegeven geschrift, van welke zaak vroeger melding is gemaakt. De heer advoc.-gen. Gefken heeft gerequireerd vernietiging van het vonnis der regtb. te Rott. en van de schuldig verklaring van den beklaagde, voor zoo veel betreft de aanklagte van laster tegen den Minister en den Secretaris-Generaal van Justitie, doch met bevestiging der vrijspraak, voor zoover betreft den laster, die jegens den Minister van Buitenlandsche Zaken zou zijn begaan: en tot eene veroordeeling van den beklaagde tot eene gevangenisstraf van 1—6 maanden, geldboete en ontzetting der burgerregten. De beklaagde heeft zelf zijne verdediging voorgedragen in eene zeer uitvoerige rede, voornamelijk ten betooge, dat door hem geen laster was gepleegd. De uitspraak zal nader plaats hebben.

Nopens den staat van de rivieren en het weder berigt men uit:

Rotterdam 21 Dec. Heden morgen heeft men de in de Maas voor deze stad zich nog bevindende open vakken afgezet en een voet-pad gemaakt vóór de Nederl. Stoomboot-Maatschappij, waarvan het talrijke personeel aan de fabrieken te Feijenoord werkzaam, voor den overtogt reeds ijverig gebruik heeft gemaakt; het ijs in de rivier heeft reeds een aanzienlijke dikte verkregen.

Het ijs in de rivier de Maas wordt heden ook voor deze stad druk te voet gepasseerd.

— Tusschen Amerongen en Eck en Wiel wordt de Rijn reeds door voetgangers gepasseerd.

— Arnhem, 21 Dec. Heden heeft het ijs in den Rijn zich voor deze stad mede vastgezet. Op den IJssel is zulks ook het geval.

— Den 20 dezer was de Rijnhoogte te Keulen 5 voet 8 duim Keulsch peil (5 voet 8 duim Rijnlandsch). Te Coblentz is, nadat het ijs op de rivier sterk toegenomen was, de schipbrug eergisteren voormiddag weggenomen. Dien dag heeft het ijs bij Oberzel zich gezet.

— De stoomboot Giraffe, die den 20sten dezer met eene lading vee van Rotterdam naar Londen wilde vertrekken, is beneden Katendrecht aan den grond gestoomd en zat heden nog vast.

— Te Wijk bij Duurstede heeft het ijs zich in den nacht van den 19den in den Neder-Rhijn tusschen die plaats en Amerongen op verscheidene plaatsen gezet.

— Uit Groningen schrijft men van 20 Dec. Als een blijk van de strenge koude, die hier in de laatste dagen geheerscht heeft, deelen wij den stand van den thermometer mede, zoo als die den 19en en 20en dezer geweest is, en waargenomen aan het Academiegebouw alhier: den 19en Dec. 's morgens te 8 uur 17° Fahrenheit (15° vorst). 's namiddags 2 uur 21° (11° vorst), 's avonds 8 uur 17½° (14½° vorst). Den 20en, 8 uur 15½° (16½° vorst), 2 uur 20½° (11½° vorst), 6 uur des avonds 17° (15° vorst).

— Van den Helder berigt men van den 20 Dec.: Opgave van de weerkundige waarnemingen op het observatorium van den heer C. van der Sterr alhier: van 16 op 17 Dec. grootste koude — 1°,1 (graden van Celsius), gevroren dikte 10 millimeters; van 17 op 18 Dec., grootste koude — 6°,7 (graden van Celsius), gevroren dikte 62 millimeters; van 18 op 19 Dec., grootste koude — 7°,7 (graden van Celsius), gevroren dikte 70 millimeters in 24 uren.

Amsterdam, 21 Dec. Wij vernemen, dat het bestuur der afd. Amsterdam, der Hollandsche Maatschappij van Landbouw, op aanvrage van de commissie van toezigt over den *Hortus Botanicus* alhier, eene zilveren medaille heeft toegekend aan den heer J. Wijnmalen Czn., gezagvoerder van het Nederl. barkschip *Clio*, wegens de goede overbrenging van eene verzameling Javaansche orchideën.

— Het prov. geregtshof in Noord-Holland heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van H. Kokkelhoven, oud 22 jaren, geboren en wonende te Heemstede, van beroep boerenknecht, beschuldigd van zekeren G. L. Timmerman te Bennebroek, terwijl deze bij gelegenheid der kermis aldaar met zijn meisje in de tapperij zat, met een geopend mes aangevallen en gewond te hebben, alzoo van poging tot moord.

Door den adv. gen. Mr. J. A. Jolles was geëischt tuchthuisstraf van zeven jaren. De heer J. P. Ploos van Amstel, die den beschuldigde ambtshalve bijstond, had de verdediging voorgedragen. De beschuldigde is veroordeeld tot vijf jaren tuchthuisstraf.

— Heden werd het stoffelijk overschot van den heer B. Kooij Jzn. in de Noorderkerk alhier ter aarde besteld. Ongeveer een 350 tal bazen en werklieden, van de fabrieken des overledenen, hadden zich vereenigd en vormden een schier onafzienbaren trein, terwijl achttien dergenen, die meer onmiddelijk onder den heer Kooij werkzaam waren, het lijk grafwaarts droegen. Daar verzamelden zich de bloedverwanten des overledenen, de gezagvoerders der reederij, geëmploijeerden van het kantoor, de bazen en werklieden der fabrieken en sprak de heer J. Kooij, vader des overledenen, met een bewogen gemoed een kort, doch hartelijk woord, aan allen zijnen dank betuigende voor de laatste eer aan den overledene bewezen.

Leijden, 21 Dec. Heden promoveerde alhier tot doctor in de regten de heer L. P. van der Spaten Stokbroo, geboren te Hoorn, na verdediging van *Theses Juridicae Inaugurales*.

Kampen, 20 Dec. Heden is de postschipper van Schokland, op schaatsen over het ijs der Zuiderzee alhier aangekomen.

Deventer, 20 Dec. Nadat gisteren, uithoofde van het vele drijfijs, de brug over den IJssel was weggenomen, is dezelve heden weder gelegd, om reden het ijs zich, met uitzondering van eene groote ruimte beneden de brug, heeft vastgezet; het water, dat gisteren 255 N. E. aan de peilschaal teekende, is sedert tot 2.80 gerezen, dat evenwel, de gemiddelde stand 3,50 4° N. E. zijnde, nog zeer laag kan worden genoemd.

Zwolle, 20 Dec. In de gister alhier gehouden buitengewone vergadering der aandeelhouders der Overijsselsche kanalisatie-maatschappij is besloten tot vergrooting van het maatschappelijk kapitaal, namelijk door afgifte van 1100 nieuwe aandeelen van *f* 1000, tegen 35 pCt. tot welker bekoming de voorkeur aan de bestaande aandeelhouders is gegeven.

Deze aandeelhouders hebben ruimschoots gebruik van die gelegenheid gemaakt ter bekoming van nieuwe aandeelen, zijnde onmiddelijk bij de opgemaakte notariële acte van de 1100 aandeelen er 1040 geplaatst, terwijl de houders der niet opgekomen aandeelen, ten getale van 60, nog 15 dagen na de koninklijke bewilliging zullen gelegenheid erlangen, om voor het bedrag hunner aandeelen in de kapitaalsvergrooting te deelen.

Assen, 20 Dec. Thans bestaat het vooruitzigt, dat de belangrijke veen-marken Noord- en Zuid-Barge (*Drentsch Californie*) verdeeld zullen worden, vermits reeds vele gegadigden daartoe besloten hebben, waardoor p. m. 13,000 bunders ter ontginning komen. Zoo als men waarschijnlijk weet, is over gemelde marken een proces gevoerd, hetwelk circa dertig jaren aanhield.

Delfzijl, 18 Dec. Heden namiddag werd alhier op de, in het bastion Kostverloren, nieuw aangelegde scheepstimmerwerf *de Phoenix*, behoorende aan eene daarvoor bestaande reederij, de kiel gelegd, en wel voor een barkschip van pl. m. 225 lasten, hetwelk den naam zal voeren van *Baron Forstner van Dambenoij, Minister van Oorlog*. Hoowel het zeer koud was door den sterken Oostenwind en felle vorst, werd deze plegtigheid door vele daartoe genoodigden bijgewoond.

Den 17 Dec. heeft te **Noorder-Hoogebrug** heden een voorval plaats gehad, dat tot waarschuwing dienen kan en daarom niet onvermeld mag blijven. Op den stal van mejufvrouw de wed. Ridder aldaar stierf eene koe aan hevige koortsen. Nadat het beest geslagt was, werd het gisteren aangegeven voor *f* 20, door de commiezen de Barth en Smit benaderd en dadelijk weder verkocht aan eenige slagters uit deze stad, die het vleesch des avonds tusschen 8 en 9 uur uur de Ebbingepoort hebben ingevoerd en het bij maanlicht hebben laten keuren. Het vleesch van deze zieke koe zal nu aan Groningen's ingezetenen ter consumtie worden overgegeven. Een oogetuige vraagt of zulks betamelijk is. (*Gr. Ct.*)

Verscheidenheden.

Het Atheneum Français over Heinrich Heine.

Het Atheneum Français wijdt voor het eerst zijne opmerkzaamheid aan H. Heine, daar de heer Leon de Wailly bij de nieuwste Fransche uitgave van diens werken, eene beoordeeling voegt, niet van den arbeid, maar van den schrijver zelven. De beoordeelaar verontschuldigt zich bij zijne lezers, dat hij bij deze eerste voorstelling zich niet vergenoegt met den heer Heine blootelijk aan te kondigen, en daarbij ten hoogste eene algemeene schets van het gewigt zijner werken te voegen, maar dat hij zich meer, ja bijna uitsluitend met de bijzonderheden en den persoon des schrijvers bezig houdt. De heer Heine, zegt M. L. de Waillij, toont zich dadelijk »deshabillé van kop tot teen«, daarom blijft den kritikus geen keus over. Deze stuitende openhartigheid in zijne bekentenissen, het indringend voorop zetten van zijn persoon wordt Heine ook door Duitsche beoordeelaars als gebrek aan tact en fijn gevoel verweten. Men ziet dat de Franschen, die op dat punt minder teergevoelig zijn, toch zulk eene grove inbreuk op de welvoegelijkheid niet kunnen vergeven. De heer Heine heeft in zijn »Duitschland« en in de »Lutetia«, zoo vervolgt het Atheneum, genoeg stof geleverd, om ons een klaar denkbeeld van zijn persoon te geven, en het komt eindelijk door de vele persoonsveranderingen van Heine tot het besluit, dat het onregtvaardig is hem te verwijten, dat hij ooit aan een geloof, eene overtuiging, eene partij is ontrouw geworden; dat hij heden heeft verloochend, wat hij gisteren eerbiedigde. Niet iedereen die wil, zegt L. de Wailly, kan afvallige worden, want de apostasie veronderstelt een geloof, en om eene partij te verlaten, moet men er eerst toe behoord hebben.

Door het lezen der drie deelen van Heinrich Heine zijn wij genoodigd te gelooven, dat hij nooit iets ernstig geloofd heeft, nooit tot eene partij heeft behoord. Met zeldzame scherpheid van verstand begaafd, kon hij aan de groote vraagstukken van zijn tijd niet vreemd blijven, want deze maken het natuurlijke voedsel uit van ontwikkelde geestvermogens; doch zij waren slechts een voorwerp van nieuwsgierigheid voor zijn geest; nooit heeft hij gemoedelijk hunne waarheid trachten te doorgronden. Wanneer hij zich ooit met een wijsgeerig systeem bezig hield, dan levert dit slechts, waar hij zich met godsdienst, staat- en letterkunde inlaat, een bewijs van de levendigheid zijner verbeeldingskracht, van de warmte van zijn bloed, van zijn geest van tegenspraak. Hij schijnt achtereenvolgens tot alle kerken behoord te hebben; in den grond echter kon hij zich maar tot een rekenen: tot de strijdende. Wie bij hem een opregt geloof, eene innige overtuiging vooronderstelt doet verkeerd, ja hij bewijst hem zelfs eene slechte dienst, door dit voorzeker te houden. Dit is een natuurlijk gevolg van Heine's, door zijn persoonlijk karakter nog sterker in het oog loopende, nationaliteit. Noch Duitscher, noch Franschman, staat hij losgerukt in den hem omringenden kring. De taal van het land zijner inwoning, is niet die van zijn volk, de toekomst van het eene heeft niets te maken met geloof, de denkbeelden, de staatkundige overtuiging, de letterkunde van het andere. De eeuwige wandelaar is zijn beeld; hij behoort ook tot geen land, geene overtuiging, geen politiek, geene partij. Hij schrijft voor vrijheid, terwijl hij zich voor geld verkoopt; hij speelt den geloovige, terwijl hij godslastert; zacht en rein zijn zijne liederen, terwijl hij zich in het slijk wentelt, en hij liegt als hij zweert.

Te regt zegt het »Atheneum«, dat om den naam van dichter te verdienen, waar men helaas al te kwistig meê is, enkele verbeeldingskracht onvoldoende is; men heeft daartoe eene vurige, diepe overtuiging noodig; de liefde tot het schoone is niet genoeg, voor alles wordt er liefde tot het ware vereischt. Een dichter moet de bezielde tolk van alle edele gevoelens, de overtuigde verdediger van elke regtvaardige zaak zijn, niet slechts de galmende echo, maar de stem zelve van het geweten der menschheid. Heinrich Heine behoort alleen tot de »kunstenaren«, tot die bewegelijke karakters, die het schoone slechts om het plastische lief hebben. Léon de Wailly gaat vervolgens tot eene nog ruimere karakterschildering van Heine over en eindigt aldus: »Wanneer Heine aan eene legerplaats den rug toekeert, dan is het meer om deze te verlaten, dan dat hem eene andere lokte. Liefde boeit hem niet, maar haat drijft hem voort. Hij zelf zegt dat haat bij de vrouwen niet anders dan verkeerde liefde is, zij pogen ons te benadeelen, dewijl zij meenen anderen er mede wel te doen. Deze uitspraak, kan in een omgekeerden vorm op Heine zelf treffend worden toegepast. Wanneer hij een vaandel verlaat, toont hij niet de verwarring van een deserteur, niets kon valscher zijn, maar hij schiet à bout partant op zijne vrienden van gisteren: dat is de wijze, waarop hij gewoonlijk afscheid van hen neemt. Wel is waar kunnen zijne nieuwe vrienden hem daarom geenszins vertrouwen, want Heine is humorist in de beide beteekenissen van 't woord; hij is Engelsch- en Franschman, in allen gevalle is hij geen Duitscher. Deze tweeslagtigheid van zijn geest, de zoo bittere luim, vormen zulk een snijdend zwaard, dat Heine zoo behendig weet te zwaaijen, dat er meer verstand toe zou behooren dan hij heeft om het in de schede te laten. Zijne vechtkunststukken zijn ontegenzeggelijk heel onderhoudend — voor de galerij, en zij zouden het nog meer zijn, wanneer de toeschouwers niet werden gekweld door de gedachte, dat zij welhaast aan de beurt liggen, want de heer Heine treft niet enkel openbare personen, hij zoekt zijne slagtoffers in het bijzondere leven op. Wij weten niet hoe men dat in Duitschland noemt, in Frankrijk zou men, om het naauwkeurig aan te duiden, zeer krachtige bewoordingen moeten kiezen, voor het minst zijn het persoonlijkheden; de heer Léon de Wailly vindt ten slotte Heine's onbescheidenheden — om geen scherper woord te gebruiken — zoo onverschoonlijk, dat hij op het zeldzame denkbeeld komt, dat in het hem onbekende Duitschland zulke hatelijkheden tot de geoorloofde vrijheden behooren. Verondersteld dat dit het geval ware, hoewel in geen land de perken voor een man van eer en gevoel naauwer afgebakend zijn, dan zou zelfs deze verontschuldiging niets baten, waar er sprake is van het gedrag van Heine tegenover George Sand. De »Lutetia« heeft de weinige persoonlijke achting vernietigd, welke die hem nog toedroegen, die hem niet kenden. Vooral verwondert het den heer Léon de Wailly, dat Heine in de voorrede van de nieuwe uitgave van zijn werk zegt, dat hij daarin de scherpste en onregtvaardigste boosaardigheden van voorheen heeft uitgewischt. Zijne wijze van denken en gevoelen laat zich dus niet door zijn ziekbed verklaren, maar hij was dezelfde, nog scherper en niets ontziende in den bloei zijner kracht en gezondheid.

De eenige verontschuldiging, die het Atheneum voor zijne houding vindt, is, dat Heine te veel scherpe ironie van der natuur ontving om van dit wapen geen misbruik te maken. Dit is dus het oordeel, dat over Heine op den avond zijns levens door een Fransch blad wordt geveld, dat de vreemde letterkunde met bijzondere welwillendheid behandelt, en steeds eene zeer kiesche taal gebruikt. Hoe geheel anders zoude het zijn uitgevallen, wanneer Heine in de laatste uitgave zijner werken zich er niet ijverig op had toegelegd alles te verwijderen wat de Franschen kwetsen kon. Heine heeft Duitschland opgeofferd om Frankrijk te behagen; wij hebben geen reden daarom op hem verstoord te zijn, want hij behoort toch niet tot de onzen. Een zeldzaam talent, heeft hij in zijne jeugd Duitsche wijsjes geleerd en er later Fransche melodiën van gemaakt.

Zonder eerbied, zonder trouw, geloof en liefde is hij thans op den avond zijns levens genoodzaakt, op zijn sterfbed voor geld een getuigschrift van zijne eerlijkheid af te bedelen. Zoo als men ziet, heeft zelfs het medelijden bij onafhankelijke menschen niet kunnen verhinderen dat men hem persoonlijk heeft afgewezen. Heine heeft vergeten dat zelfs het grootste genie niet geheel karakterloos mag zijn, wil het niet tot potsenmaker der maatschappij afdalen, waar het slechts onderhoudend behoeft te zijn. »Lutetia« zal Heine's grafplaats in zich bevatten — volgens de woordafleiding kon het regtmatig aanspraak maken zijne geboorteplaats te zijn. (*Alg. Zeit.*)

Duitsche boeken

in het eerste halfjaar van 1855.

Het Duitsch Museum behelst de volgende bijzonderheden nopens het aantal uitgegeven Duitsche boekwerken, gedurende de eerste helft van het loopende jaar:

Gedurende dat tijdsbestek zijn in Duitschland in het geheel 3,879 werken gedrukt. Daarvan verschenen 1,169 te Leipzig en te Berlijn, als 598 in het eerste en 571 in de laatste stad; zoodat Berlijn slechts met 25 boekwerken de hoofdzetel van den Duitschen boekhandel ten achtere is. Na deze twee groote middelpunten volgen Stuttgart met 197 werken, Hamburg met 96, Munchen met 93, Regensburg, Frankfort a/d Main en Halle elk met 62, Breslau met 56, en ten slotte Dresden, Brunswijk, Erlangen en Weimar met nog geringer getal. In het geheel zijn in de dertien bovengenoemde steden 2,018 werken verschenen en dus ½ van het gezamenlijk bedrag. Het is niet onbelangrijk het aandeel te weten, dat de onderscheidene Duitsche Staten ieder afzonderlijk, daarin hebben gehad. Wanneer men dit nagaat, dan gaat Pruissen verre zijne mededingers te boven, wijl dat land voor zijn aandeel 1,242 boekwerken heeft geleverd. In Saksen hebben daarentegen slechts 724, in Oostenrijk 715, in Beijeren 397, in Wurtemberg 270 en in Hannover 109 werken het licht gezien. Onder de laagste klasse van deze letterkundige voortbrengselen kan men rangschikken de stad Lubeck, het groothertogdom Luxemburg en het vorstendom Waldeck, die elk slechts 3 werken hebben geleverd. In Lippe Detmold hebben slechts 2 werken het licht gezien in Anhalt-Bernburg en Hessen Homburg ten slotte elk maar 1. Daarenboven zijn onderscheidene Duitsche werken in het buitenland verschenen, als 155 in Zwitserland, 31 in Rusland, 16 in Hongarije, 12 in Frankrijk, 10 in België, 6 in Denemarken, 3 in Nederland en 1 in Engeland. Totaal 235. Daardoor wordt dus het gezamenlijk getal der Duitsche werken gedurende de eerste helft dezes jaars op 4,114 gebragt.

Kunsten en Wetenschappen.

Niet minder dan alhier dezer dagen, mogt de heer Ernst Lubeck, mogt mevr. Offermans van Hove te Utrecht algemeene bewondering opwekken. Zie hier hoe Dr. Kist zich (in de *Utrechtsche Courant*) over beide groote vaderlandsche talenten uit:

Wij moeten het denkbeeld ook van heeren *Studiosi*, om twee nationale talenten als de heer E. Lubeck en mevr. Offermans van Hove voor hun eerste Dames-Concert te engageren, ten hoogste toejuichen. Wie toch uit den vreemde zal den heer Lubeck als pianist overtreffen, en op het praedikaat van Neêrlands *eerste* zangeres heeft mevr. Offermans v. Hove het volste regt. Onovertreffelijk droeg de veelzijdig gevormde pianist Beethovens grootsche en onvergankelijke Schepping (echte muziek voor den tegenwoordigen en toekomstigen tijd), door ons orkest uitnemend ondersteund, voor. Beethoven's geest leefde in zijne toonen, heerlijk, met waar kunstenaars gevoel en edelen fijn gekuisten smaak werden des meesters verheven, phantastische gedachten ten toon gespreid. In elk hoofddeel, in elke phrase, overal was Lubeck een waardig interpretator van Beethovens gigantesk toongedicht; overal vloeiden de krachtvolle stellingen of liefelijke innige melodien en figuren als een heldere stroom daar henen. In alles heerschte ziel en leven, en vergat men de moeijelijkheden der techniek, wijl de uitvoerder, als daarmede dartelende, de gedachte daaraan geheel deed verloren gaan. O hoe schoon was dat alles, hoe boven allen lof verheven zijn Beethoven's symphonisch koncert en Lubeck's voordragt. Hoe hoog staat en hooger klimt de kunst zóó niet in onze schatting en in die van alle warme kunstvrienden, die zich het regte denkbeeld van zulk een kunstwerk en voordragt van hetzelve hebben gevormd! Verre van fraai was het uit Amsterdam gesleten snaren-instrument, dat te bejammeren was, ofschoon de kracht van het orkest en het voorbeeldig attouchement van den solist in het eerste stuk daarvan veel bedekten. Doch sterker kwam het gebrekkige, het onvaste in de stemming van dien tienjarigen veel bespeelden Erardsleugel aan het licht, toen de heer Lubeck zijn reuzen bravoer in Liszt Fantaisie (over de Norma), dat ongeloofelijk moeijelijk en meer moeijelijk dan schoon stuk, openbaarde. Schoon kwamen ook Lubeck's spel, zijn elastische aanslag en zijne tot aan het wonderbare grenzende vlugheid en zijne delikate behandeling van piano aan het licht, toen hij zijne eigene karakteristieke compositie *Souvenir de Perou* en, na *bis* en *voor* geroep, zijne goed geconcipieerde en bevallige *Tarantelle* paarlen ten gehoore bragt. Wij herzeggen hier, wat wij in het Feuilleton der *Caecilia* van 15 December hebben aangevoerd; «Ernst Lubeck is als veelzijdig pianist een reus, die de meeste zoogenoemde piano-helden met zijn spel verpletteren kan.»

Ziet menig lezer, wien het niet mogt gebeuren dien schoonen Koncertavond bij te wonen, hier uit, hoe schitterend de instrumentaal-soli werden vervuld, welk een genot dat alles, gezwegen nog van de ensemble-stukken, moet hebben opgeleverd, nog meer zal hij zich over zijne afwezigheid beklagen, wanneer wij mevr. Offermans van Hove's zang in korte woorden bespreken. Ook zij staat hoog in onze schatting aangeschreven. Ook in haar woont eene echte kunstenaars-ziel en een warm fijn gevoel. Ook zij dringt diep in hetgeen zij voordraagt door, en weet alles naar waarheid te karakteriseren, hare rijke, bevallige stemmiddelen, door natuur en kunst verkregen, daaraan dienstbaar makende. De warme afgeronde voordragt van Spohr's rijke dramatische Aria, die uit Mozart's hier vroeger uitgevoerde geniale kantate *Davide Penitente*, van Beriot's brillante en van trillers en roulades overvloeijende Italiaansche en tot schittering eener zangeres (Henriette Sontag) geschreven variatiën, benevens het gevoelvolle en fraaije Lied van Nicolai, dat op stormend geroep moest herhaald worden, gaven er ruimschoots de blijken van. Brava! Mevr. Offermans van Hove! De vele door uwen gekuisten, wegslependen zang, verworven toejuichingen, terugroeping en fanfares, gelijk die van uwen stad- en landgenoot, beide discipelen van denzelfden meester, den zeer bekwamen muziekdirecteur Lubeck, waren volkomen verdiend, wat vroeger te dezer stede in tegenovergestelden zin bij opgetredene virtuozen, den naam van groote kunstenaren onwaardig als zij waren, wel eens heeft plaats gehad.

Al was de zaal niet zoo bezet als wel anders, het concert was niet minder schoon en daartoe heeft ons orchest door de brave uitvoering van Gade's Symphonie (A-mol), Mendelsohn's Oratorium Meeresstille, enz., ook niet weinig bijgedragen. Mogten wij dezertijds altoos lof kunnen verkondigen en uitroepen zoo als thans: *Bravi tutti quanti!* onze taak zou minder moeijelijk en voorzeker aangenamer te volbrengen zijn.

Maar aan wie hebben wij en zoo velen met ons dien avond en zulk een keurig programma te danken? Aan U, geachte Muzenzonen, aan U, die Apollo's lier niet in strijd acht met het schild van Minerva. Aan U, die de kunst vereert of beoefent en ons daartoe beleefdelijk hebt uitgenoodigd. Dank, warmen dank, zij U daarvoor hier openlijk toegebragt.

Publieke Vermakelijkheden.

Kon. Fr. Schouwb., Maandag, 24 December 7 ure.

POUR LES PAUVRES.

LE BARBIER DE SÉVILLE, opéra comique en 4 actes.

INTERMÈDE:

1°. Ouverture; 2°. La Capricieuse; 3°. Air de Robin du Bois à Grand Orchestre, chanté par Mlle Charry; 4°. Valse danse par les Eleves de la Classe de Danse; 5°. Pas de Trois danse par Mr. Tophoff en Mlles Evelina en Heloise Vergruissen.

Prijs-Courant der Effecten.

PER TELEGRAAF.

AMSTERDAM, 22 December 1855.

	pCt.			
Nederl. W. Sch.	2 1/2	62 1/4	7/16	7/16
Dito dito 1844.	3	73 3/4	—	—
Dito dito 1844.	4	92 3/4	—	—
O. I. L. 1844 . . .	4	—	—	—
Amort. Synd.	3 1/2	—	—	—
Hand.-maats.	4 1/2	—	—	—
Belgie. certific.				
bij *Rotschild.* . .	2 1/2	—	—	—
Rusl. Bij *Hope*				
1798 en 1816 . .	5	99 7/8	—	—
Dito 1828—1829 . .	5	99 5/8	—	—
Insch. in Assign. . .	6	—	—	—
Cert. van dito. . . .	6	—	—	—
Neg. 1831—1833. . .	5	80 1/4	—	—
Hope en C°. 1840.	4	—	—	—
Stieglitz.	4	—	—	—
dito 1854.	5	79 1/4	5/16	—
Nieuwe Engels. . . .	4 1/2	86	—	—
Polen. Certific. . .	4	—	—	—
Aand. Lot. fl. 500.		—	—	—
Spanje. Nieuwe . .	1 1/4	20 15/16	21 1/16	21
Buitenl.	3	39 1/8	—	—
Binnenl. 6/m. . . .	3	34 1/8	—	—
Cert. Coup.		—	—	—
Amortisable		—	—	—
Portug. Lond. . . .	3	42 3/16	5/8	5/8
Oostenr. Metal. . .				
1816—1852. . . .	5	63 7/8	64	—
Dito 1819—1854. .	5	73 7/8	—	—
Dito Zilv. Nation. .	5	67 1/16	1/4	1/4
Dito 1847—1852. .	2 1/2	32 7/8	15/16	—
Pruiss. Lot. 1854. .	3 1/2	—	—	—
Braz. Lond. 1824. .	5	—	—	—
Peru 〃	4 1/2	—	—	—
Mexico 〃	3	18 1/16	1/8	—
Gren. 〃	2 3/4	—	—	—
Uitgestelde.		6 11/16	—	—
Ecuad. Lond. . . .		—	—	—
Venez. 〃 . . .	4	—	—	—
Uitgestelde.	1 1/2	—	—	—

Vaste markt. Portugal hooger gezocht.

LONDEN, heden.

Eng. geconsolid.	3	pCt.	88 3/4 à —
Spanje.	1 1/4	〃	21 1/2 à —
Mexico	3	〃	19 3/4 à —

PARIJS, heden.

Fransche certific.	4 1/2	pCt. fr.	—
〃 〃	3	〃	64.70
Spanje	3	〃	34 1/2
〃	1 1/4	〃	—

WEENEN, 22 Dec.

Metalliek	5	pCt.	74 1/4
Nationaal	5	〃	77 1/4
Wissel Londen		〃	10.47
Zilver			

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.